

# SADRŽAJ

	Strana
<b>STRUKTURA PROGRAMA OPTIMIZATOR</b>	<b>1</b>
<b>FORMIRANJE PONUDE</b>	<b>2</b>
<b>UNOS PODATAKA PONUDE</b>	<b>3</b>
<b>IZVEŠTAJI VEZANI ZA PONUDU</b>	<b>4</b>
<b>AUTOCRTANJE</b>	<b>7</b>
<b>KONKRETIZACIJA</b>	<b>10</b>
<b>FORMIRANJE VRATA SA UKRASNIM PANELIMA</b>	<b>13</b>
<b>OPIS DUPLIRANJA PONUDE SA ROLETNAMA U PONUDU BEZ ROLETNI</b>	<b>14</b>

# STRUKTURA PROGRAMA OPTIMIZATOR

## MATERIJALI

Materijali su uneti sa geometrijskim specifikacijama i cenama po jedinici mere, bez poreza, sa rabatom.

## APSTRAKтни ŠABLONI

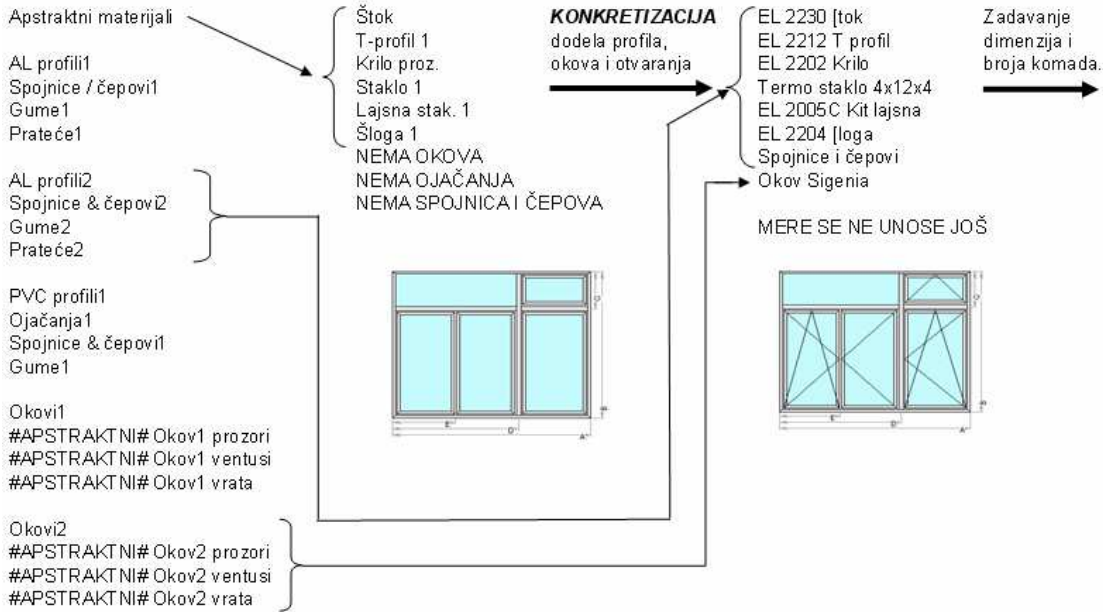
Iz jednog apstraktnog šablona, konkretizacijom se može izvesti nebrojeno AL ili PVC šablona

## ŠABLONI

Jedan šablon može se koristiti za formiranje nebrojeno ponuda, pri čemu se mogu zadavati razne dimenzije.

## PONUDE

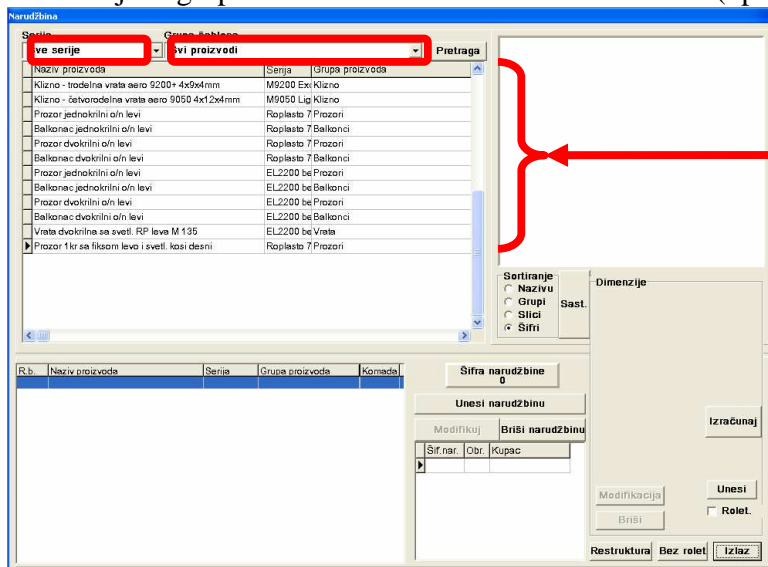
Ponuda se sastoji iz više šablona od kojih su svakom zadate mere i količine.



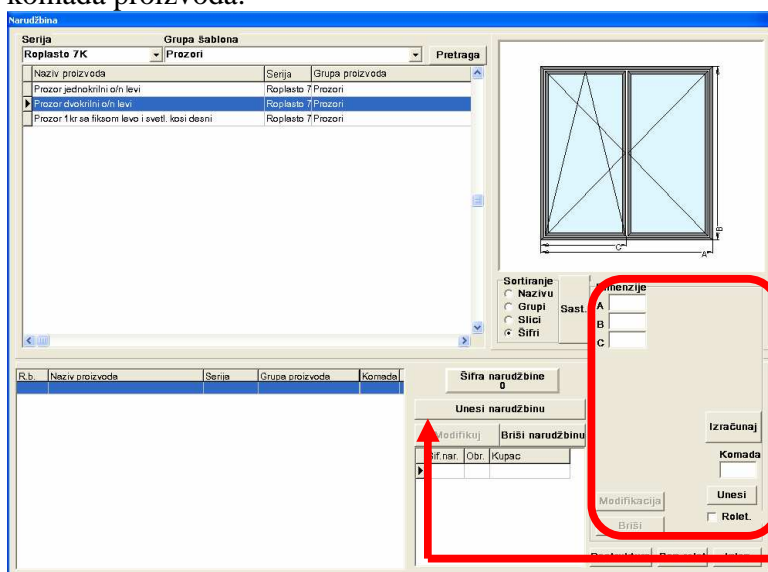
Prijemnice	Pregled magacina	Otpaci
Grupe materijala	Grupe aps. šabl.	Grupe šablona
<b>Materijali</b>	<b>Apstraktni šablони</b>	<b>Šablони</b>
<b>Ponude</b>	Proračun	Nivelacija cena
Backup	Komintenti	Podaci o preduzeću AUTOR PROGRAMA
Seriје	Repro-materijal	Izlaz

# FORMIRANJE PONUDE

- 1) Ulazak u meni **Ponude**.
- 2) Izbor željene serije u samom vrhu ekrana levo (npr. Roplasto 7K)
- 3) Izbor željene grupe u samom vrhu ekrana desno šablona (npr. Prozori)



- 4) Time se postiže da u listi budu izlistani samo šabloni prozora serije Roplasto 7K
- 5) Jedan levi klik na željeni prozor uslovljava pojavljivanje polja za unos mera u milimetrima i broja komada proizvoda.



- 6) Unosimo mere u skladu sa kotama na slici prozora i željeni broj komada proizvoda.
- 7) Unos u ponudu vrši se pritiskom na dugme **Unesi**.
- 8) Ukoliko želimo da se proizvodu doda jedna ili više roletni, pre pritiska na dugme **Unesi** treba se štriklirati kutijica **Rolet** (ispod dugmeta **Unesi**). Tako će pre unosa biti ponuđeno dodavanje dodatka štoku i roletne. NAPOMENA: Ukoliko stavljamo roletnu i/ili dodatak štoka, mere prozora moraju biti unesene umanjene za dodatak i kutiju roletne.
- 9) Obratimo li pažnju na donju tabelu, videćemo jedan red, koji ukazuje na ispravno unesen proizvod u ponudu.
- 10) Postupak ispisan od koraka 2, do koraka 8 možemo ponavljati nebrojeno puta, onoliko koliko želimo pozicija u ponudi. A po završetku, treba još pritisnuti dugme **Unesi narudžbinu**, za unos ponude.

# UNOS PODATAKA PONUDE

- 1) Nakon formiranja ponude na način opisan prethodnim odeljkom, ulazimo u meni **Proračun**.
- 2) U vrhu prozora unosimo ili biramo kupca iz padajuće liste. Zatim malo niže, unosimo naziv lista (npr. Ponuda) i broj (npr. 23/2011).
- 3) Opciono popunjavamo široka polja **Gornja napomena** i **Donja napomena**.
- 4) U tablici vidimo sve pozicije ponude i klikom na neki red tablice, prikazade se slika, mere i broj komada.
- 5) U tabeli u dnu lista, kolona **Ef.cen.** predstavlja cenu svih artikala od kojih je pozicija sastavljena, bez otpadaka. Unošenjem provizije u polje **Provizija** (iznad tabele), na primer: 152% i pritiskom na taster Enter, cena se povećava za 52% i nova cena se vidi u koloni **Cena 2**. Da bi na cenu dodali troškove neupotrebljivog otpada pri sečenju, na blic ulazimo u meni **Krojne liste** (gore desno). Po izlasku iz krojnih listi, u polje **Radionica**, biće unet pomenuti trošak. Dalje, opciono možemo u polje **Rabat%** uneti rabat u procentima (npr 1.5%) i stisnuti Enter i u koloni **Total** dobija se krajnja cena, sa maržom, radioničkom troškovima i rabatom, bez PDV-a.
- 6) Cena se može formirati i unazad. Tako što ne upisujemo proviziju, već samo radioničke troškove i rabat a cenu cele ponude, bez PDV-a unesemo u polje **Total** i stisnemo Enter. Na taj način, program će sam izračunati provizije za svaku poziciju ponaosob srazmerno.
- 7) U slučaju da se opredelite za unos cena opisan u koraku 5 a ne unazad, provizije se ne moraju unositi iste za svaku poziciju ponude, već su u samoj tabeli, u koloni **Provizija**, za svaku poziciju ponaosob može uneti željena provizija. Na primer za prvu poziciju 40% (ukucavanjem u njenu ćeliju cifre 140 i pritiskom na Enter) a za drugu poziciju 50% (ukucavanjem u njenu ćeliju cifre 150 i pritiskom na Enter). Nakon čega se klikne na dugme **Računaj** (iznad desnog dela tabele).
- 8) Ukoliko želimo ponudu u dinarskoj protivvrednosti, u polje **Kurs**, gore desno, možemo uneti trenutni kurs evra.
- 9) Nakon unosa svih pomenutih podataka (koraci 1-8), treba kliknuti na dugme **Snimi podatke**, kako bi ostali snimljenji za datu ponudu.

# IZVEŠTAJI VEZANI ZA PONUDU

Svi izveštaji vezani za ponudu dobijaju se u meniju **Proračun**. Po ulasku u ovaj meni, u tabeli, u gornjem levom uglu (tabela svih ponuda rađenih u programu) pozicionirana je poslednja formirana ponuda. Za nju možemo dobiti naredne izveštaje:

- 1) Izveštaj sa krilima za sve pozicije
- 2) Izveštaj fakture/računa/otpremnice
- 3) Izveštaj ponude
- 4) Izveštaj krojnih lista
- 5) Izveštaji trebovanja/nabavke materijala
- 6) Izveštaj sa cenama po poziciji
- 7) Izveštaj sastavnice po poziciji

The screenshot shows the 'Proračun' (Calculation) window. At the top, there are fields for 'Kupac' (Customer), 'Naziv lista' (List name), 'Broj ponude' (Offer number), 'Poslednja stopa Broj računa' (Last rate account number), and 'Kurs' (Rate). Below these are buttons for 'BRIŠI NARUDŽBINU', 'Šifra narudžbine', 'Datum narudžbine', and 'Pretraga'. On the right side, there are buttons for 'Ponuda', 'Račun - otpremnica', 'Pregled isečenog materijala', 'Krojne liste', 'Okov ponaosob', 'Okov total', 'Štampanje okova sa cenom', 'Trebovanje', 'Štampaj sve sastavnice', and 'Sa krilima'. At the bottom, there are buttons for 'Izveštaj sa cenama', 'Sastavnica', and 'Šablon'. A table is visible at the bottom with columns: Rb., Naziv, Kol., m2/kom, m2(1)/kom, m2(1), Ef.cen./kom, Ef.cen., Cen/m2, Provizija, Cena 1, Cena 2, Dod.tr., Cena 3, Rabat%, Rabat, Total. The table is mostly empty, with a 'SUME' row at the bottom.

Sledi opis izveštaja izabrane ponude:

- Za izveštaj **Račun-otpremnica**, potrebno je popuniti polja **Kupac**, **Naziv lista**, **Broj računa** i **Kurs**
- Za izveštaj **Ponuda**, potrebno je popuniti polja **Kupac**, **Naziv lista**, **Broj ponude** i **Kurs**(opciono)

- Za krojne liste: po ulasku u meni **Krojune liste**, dobijamo tabelu svih šipkastih materijala. Desnim klikom mišem na naziv materijala, dobijamo njegovu krojnu listu. Oznake na sredini šipke, govore kojoj poziciji ponude otsečak pripada.

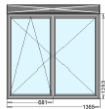
- Izveštaji trebovanja/nabavke materijala: Po ulasku u ovaj meni dobijamo naredni prozor:

Pošto je su cene materijala unetih u program, bez PDV-a, u ovom meniju neophodno je da bude štriklirana kutijica **Trebovanje materijala sa PDV-om**, kako bi u nabavku bio uračunat PDV. Sama nabavka podeljena je na PROFILE, GUME, POPUNE (stakla, paneli, roletne), OSTALO (spojnice, čepovi, ...) i OKOVE. Jednim klikom na dugme **Trebovati sve bez obzira na stanje magacina**, vrši se izračun nabavke kao da u magacinu nemamo ništa. Za svaku stavku ponaosob, može se ući i naknadno korigovati (uvećati ili umanjiti) količina nabavke tako što se u koloni **Za nar.** unese željena količina:

R.b.	Dobavljač	Naziv materijala	J.m.	Potrebno	Sa resl.	Magacin	Cena/jm	L šipka	Za nar.	Ukupno	
1	ROPLASTO (m)	811870 Štok 7 komora sa gumom	šipka	9		0	36.43	6500	9	327.87	33277
2	ROPLASTO (m)	253731 Lažna prečka	šipka	1		0	37.28	6500	1	37.28	33277
3	ROPLASTO (m)	1100 Čelik 30x30x30 za štok i krilo	šipka	18		0	7.79	6000	18	140.22	33281
4	ROPLASTO (m)	821870 Krilo prozora sa gumom	šipka	10		0	35.13	6500	10	351.30	33278
5	ROPLASTO (m)	241124 Lajсна za staklo	šipka	9		0	6.90	6500	9	62.10	33277
										918.77	

Ukoliko se u ponudi javlja više profila od različitih dobavljača, pre štampe izveštaja mora se odabrati za kog dobavljača je namenjen isti.

- Izveštaj sa cenama po poziciji: Koristi se tako što prethodno u meniju **Proračun**, za izabranu narudžbinu u gornjoj levoj tabeli, kliknemo na poziciju (u donjoj širokoj tabeli) za koju želimo izveštaj i zatim kliknemo na dugme **Izveštaj sa cenama**. Dobijamo naredni kompletan izveštaj materijala iz kojih se proizvod sastoji:



Ponuda br. 5  
 Pozicija 1  
 Prozor dvokrilni o/n levi #R1\_147\_L\_OV\_TRM# Roplasto 7K  
 Komada 4

**811870 Štok 7 komora sa gumom**

$\frac{1369 \times 2}{1257 \times 2}$   
 5.252 m x 4.75 = 24.95

**821870 Krilo prozora sa gumom**

$\frac{1175 \times 4}{640 \times 2} \quad \frac{643 \times 2}{643 \times 2}$   
 7.266 m x 4.58 = 33.28

**Termo staklo 4x15x4 flot**

$\frac{496 \times 1031 \times 1}{499 \times 1031 \times 1}$   
 1.026 mxm x 0.17 = 0.17

**241124 Lajsna za staklo**

$\frac{508 \times 2}{1043 \times 4} \quad \frac{511 \times 2}{511 \times 2}$   
 6.210 m x 0.90 = 5.59

**253731 Lažna prečka**

$\frac{1111 \times 1}{1111 \times 1}$   
 1.111 m x 4.86 = 5.40

**265331 Čepovi za lažnu (par)**

$\frac{1}{1}$   
 1 par x 0.96 = 0.96

**1100 Čelik 30x30x30 za štok i krilo**

$\frac{1261 \times 2}{504 \times 2} \quad \frac{1149 \times 2}{507 \times 2} \quad \frac{1039 \times 4}{1039 \times 4}$   
 10.998 m x 1.10 = 12.10

**Vijak za ojačanje**

$\frac{62}{62}$   
 62 kom x 0.01 = 0.62

**Vijak za šlogu**

$\frac{3}{3}$   
 3 kom x 0.01 = 0.03

**Fišer**

$\frac{5}{5}$   
 5 kom x 0.01 = 0.05

**Pakna za staklo**

$\frac{8}{8}$   
 8 kom x 0.20 = 1.60

**Purpen 1/5 tube**

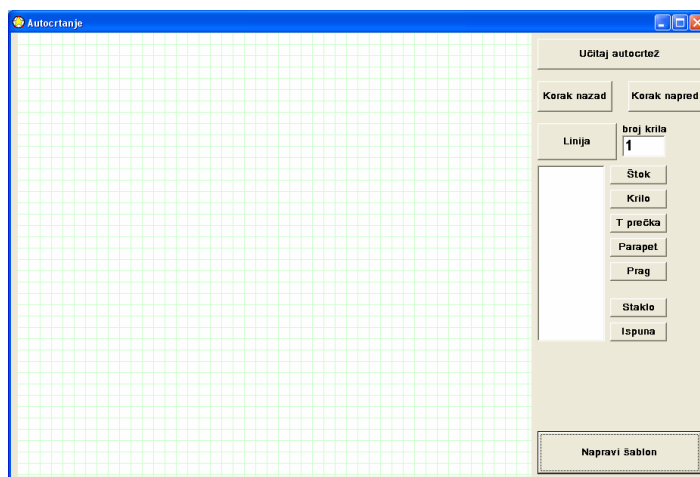
$\frac{5}{5}$   
 5 kom x 0.80 = 4.00

**122.01+40.00%+117.60=288.41+12.29=300.70-1.00%=297.69+18.00%=351.27x4=1405.08**

- 122.01 cena nabavnog materijala pez PDV-a (sve sem roletni, ideja da se na roletne ne računa zarada)
- 40.00% stoji jer je u polje **Provizija** uneto 140
- 117.60 cena roletne ugrađene na prozor
- 12.29 dodatni troškovi (transport, montaža, radionica)
- 1.00% uneti rabat
- +18.00% PDV
- x4 jer ove pozicije ima četiri u ponudi

# AUTOCRTANJE

U meniju *Apstraktni šabloni*, nalazi se dugme *Autocrtanje*. Pritiskom na ovo dugme pojavljuje se naredni prozor:



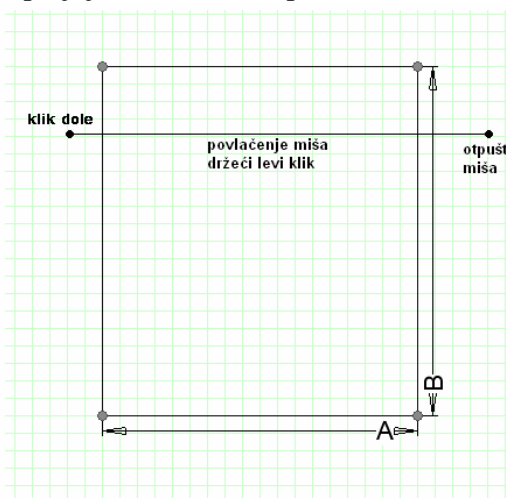
Sistem izrade novog šablona je naredni:

- 1) Crtež koji se nacrtava ne može biti direktno unet u ponudu (uz unos mera), već se prethodno mora konkretizovati u željenu seriju profila i okova. Tako da se ovde ne vodi reč o konkretnim profilima, niti o okovima, niti o tipu otvaranja (okretno, kip).
- 2) Prvo se izrađuje konstrukcija od linija, pa tek nakon toga dodela apstraktnih materijala nacrtanim linijama.

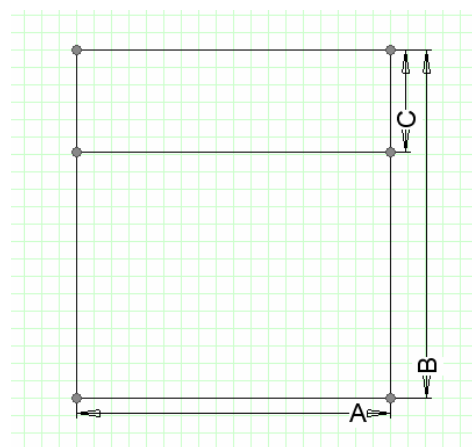
Postupak ćemo opisati na projektovanju dvokrilnog prozora sa svetlarnikom gore.:

- Pre svega kliknemo na dugme *Linija*. Zatim kliknemo mišem na mrežu gore levo i držeći levo dugme, povlačimo miš dole desno, gde treba pustiti levo dugme miša. Tako dobijamo pravougaoni ram koji će kasnije biti ispunjen apstraktnim profilom štoka.

- Ram se može deliti linijama tako što kliknemo i držimo levo dugme miša na poziciji prepuštenoj preko spoljne strane rama i povlačimo na drugi kraj rama sa prepustom na drugoj strani.

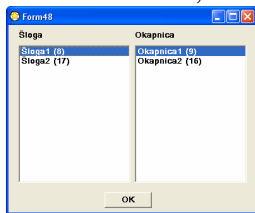
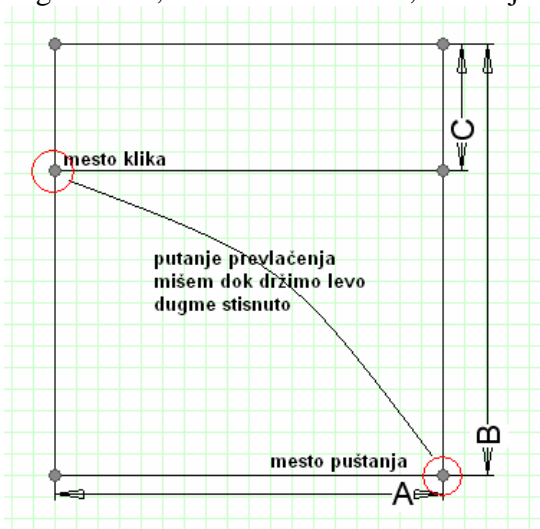


tako dobijamo

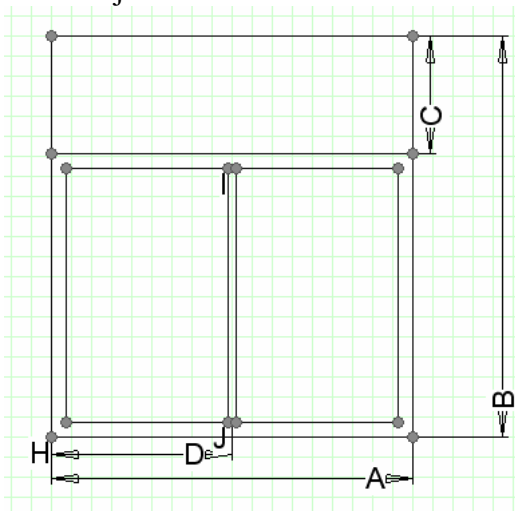




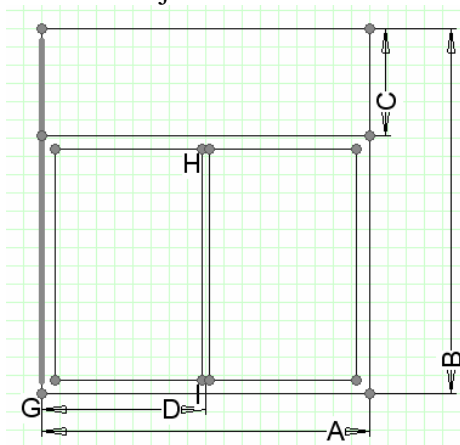
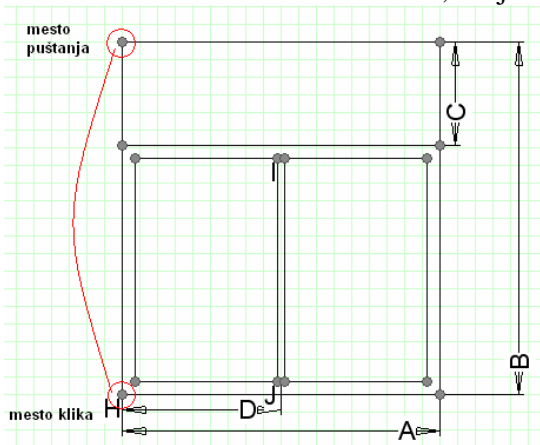
- U polju **Broj krila** unesemo cifru 2, što ukazuje da želimo dva krila u otvoru gde ćemo kliknuti u narednom tekstu.
- Kliknemo mišem na srednju tačku leve vertikale rama (mesto levog početka buduće tprečke) i držeći levo dugme miša, vučemo ulevo dole, do donje desne tačke rama, kao na sledećoj slici:



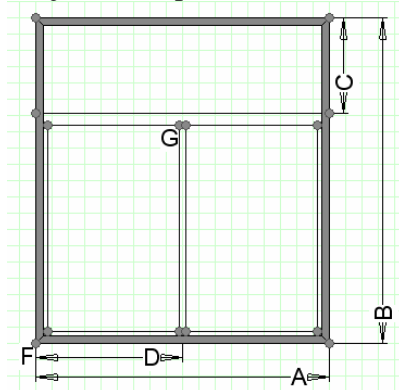
Nakon pritiskanja dugmeta OK, dobijamo sledeću sliku



- Sada je preostalo još da dodelimo apstraktne (ne konkretne) profile: štoka, krila, tprofila, stakla.... Kliknemo na dugme **Štok** (u desnom kraju ekrana). U levjoj listi će automatski biti izabran Štok (0), pošto je jedini u listi. Da bi levoj vertikali rama dodelili ovaj apstraktni štok, sada treba da kliknemo na donji levu tačku (iz koje štok počinje) i miš da otpustimo u gornjoj levoj tački (u kojoj se levi vertikalni štok završava). Ukoliko ste sve odradili kako treba, linija štoka će biti zadebljana kao na desnoj slici dole:



- Isti postupak (od tačke, do tačke) ponavljamo i za preostala tri štoka i dobijamo sledeću sliku:

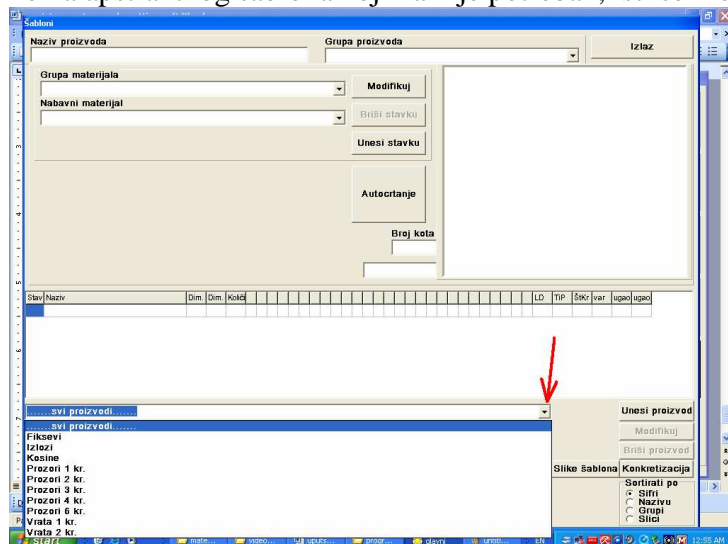




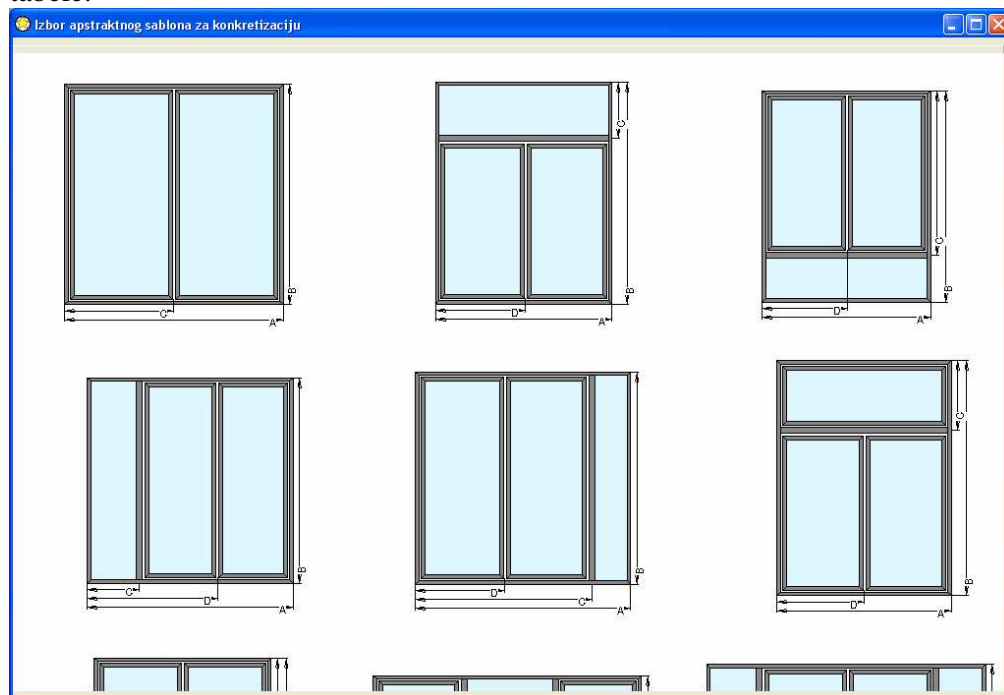
# KONKRETIZACIJA

Konkretizacija je proces u kom apstraktnom šablonu, nastalom putem autocrtanja, vršimo dodelu profila željene serije, okova i načina otvaranja u cilju dobijanja (konkretnog) šablona koji se kasnije može uneti u ponudu zadavanjem mera i broja komada za neograničen broj raznih mera i ponuda.

Proces započinjemo ulaskom u meni **Apstraktni šabloni**. Po tom, iz padajuće liste, obeležene na slici ispod, biramo tip apstraktnog šablona koji želimo da konkretizujemo. Prozori 1 krilni, 2 krilni, Vrata, ... (Ukoliko nema apstraktnog šablona koji nam je potreban, isti se može nacrtati putem autocrtanja.)



Nakon izbora tipa apstraktnog šablona, u tabeli ispod, pojavljuju se apstraktni šabloni izabranog tipa. Radi olakšanog biranja, možemo kliknuti na dugme **Slike šablona** u cilju slikovitog prikaza svih šablona donje tabele.



Slike možemo pomerati na nizbrdo tako što stisnemo levi klik i držeći ga, pomeramo miš na uzbrdo. Kada pronađemo željeni apstraktni šablon, dovoljno je da kliknemo desnim klikom na njega, kako bi se njegovi podaci učitali i kako bi bio spreman za proces konkretizacije.

Klikom na dugme **Konkretizacija** (desno od dugmeta **Izbor slike**) dobijamo naredni ekran u kom treba uneti naziv koji će konkretni šablon imati i odrediti kojoj grupi i seriji će pripadati, kako bi ga lakše pronašli pri budućem formiranju ponude.

Stav	Naziv	Dim. X	Dim. Y	Količina
1	Štok	B		1 0
2	Štok	A		1 0
3	Štok	B		1 0
4	Štok	A		1 0
5	T-Profil1	A-#s1_0#-#s1_0#		1 3
6	Kriilo prozora	(B-#S3_0#)-(C+#T3_3#)		1 2
7	Kriilo prozora	(D-#K9_2#)/2)-(#S3_0#)		1 2
8	Kriilo prozora	(B-#S3_0#)-(C+#T3_3#)		1 2
9	Kriilo prozora	(D-#K9_2#)/2)-(#S3_0#)		1 2
10	Kriilo prozora	(B-#S3_0#)-(C+#T3_3#)		1 2
11	Kriilo prozora	(A-#S3_0#)-(D+#K9_2#)/2)		1 2
12	Kriilo prozora	(B-#S3_0#)-(C+#T3_3#)		1 2
13	Kriilo prozora	(A-#S3_0#)-(D+#K9_2#)/2)		1 2
14	Kriilo prozora	(A-#S3_0#)-(#S3_0#)		1 2
15	Kriilo prozora	(C-#T3_3#)-(#S3_0#)		1 2
16	Kriilo prozora	(A-#S3_0#)-(#S3_0#)		1 2
17	Kriilo prozora	(C-#T3_3#)-(#S3_0#)		1 2
18	Staklo1	(D-#K9_2#)/2)-(#S3_0#)-#K2_2#-#K2_2#	(B-#S3_0#)-(C+#T3_3#)	1 11

Za otpočinjanje procesa konkretizacija, neophodno je kliknuti na dugme **Konkretizuj**. Time dobijamo novi ekran u kom treba uzastopno birati profile konkretne serije koji će smenjivati apstraktne materijale apstraktnog šablona. Jedan klik na materijal usloviće prikaz slike poprečnog preseka kliknutog profila, dok će dvoklikom, profil biti dodeljen i preći ćemo na naredni profil.

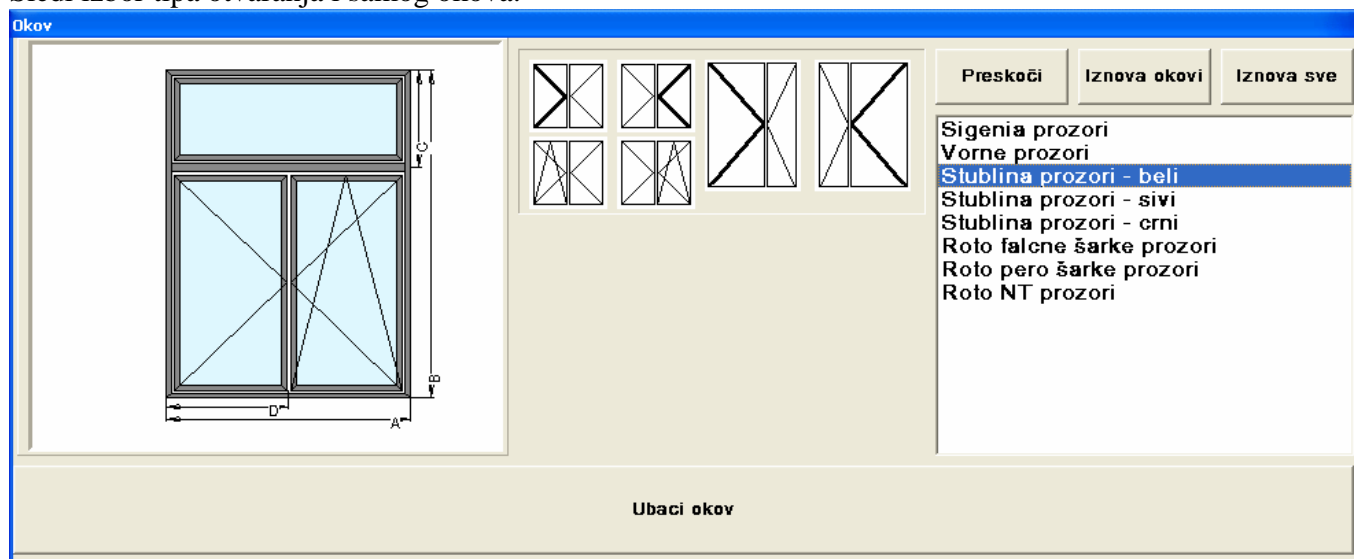
Ukoliko ne želimo da naš šablon ima okapnice, prilikom izbora okapnice idemo na dugme **Izbaci materijal**.

Nakon dodele profila i stakala/panela pojavljuje se izbor sa slike. Kojim se izabira tip lajsni stakla. Gornje za PVC a srednja ili donja za ALU profile. Nakon izbora tačkice, potvrđujemo na dugme **Izaberi**

Ukoliko želimo da se mera sečenja tprofila i parapeta produži, u cilju užljebljenja u štokove, ovde treba uneti meru u milimetrima za proširenje na jednoj strani.

U protivnom, ostavite 0 i kliknite na dugme **Izaberi**.

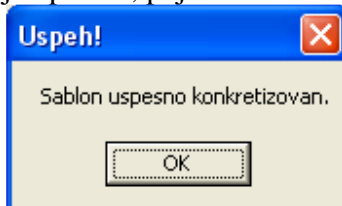
Sledi izbor tipa otvaranja i samog okova:



Prvo kliknemo na neku od šema otvaranja (bele slike u sredini) a zatim izaberemo sistem okova u desnoj tabeli. I izbor potvrdimo dugmetom **Unesi okov**.

Ukoliko u šablonu ima više otvora (kao na našoj slici), vrši se izbor dva tipa otvaranja: dvokrilac i ventus.

I na kraju, ukoliko ste sve odradili kako je opisano, pojavice se izveštaj:



A sam šablon će biti u opciji izbora u glavnom meniju **Ponude**, u grupi i seriji u koje smo ga smestili, spreman za unos dimenzija i broja komada i dalje dobijanje izveštaja.

# FORMIRANJE VRATA SA UKRASNIM PANELIMA

Prilikom konkretizacije apstraktnog šablona ulaznih vrata, kada na red dođe popuna, kliknemo na dugme **Izbaci materijal**, kako bi oslobodili mesto za kasniju dopunu konkretnog šablona panelom/ima. Dalju konkretizaciju, zaključno sa izborom tipa lajsni stakla, dodatka na Tprečke i parapete, izborom otvaranja i okova, odradimo kako je opisano, kao da smo stavili staklo a ne izbacili.

Izlazimo iz ovog menija i ulazimo u glavni meni **Šabloni**. U dnu donje tabele nalazi se upravo konkretizovan šablon ulaznih vrata sa upražnjenim mestom/ima za panel/e. Kliknemo mišem na njega i zatim kliknemo na dugme **Modifikuj** kao na slici:

rb	Naziv	X	Y	Kom.	U.od	U.do	glx	gly	ddx	ddy	vza

Naziv	Serija	Grupa	Sli
Balkonac dvokrilni o/n desni	Alumini termi Balkonci		11
(1) Balkonac jednokrilni o/n desni #R1_195_D_OV_TRM#	Roplasto 7	Šabloni sa roletnama	11
Portal sa 2kr vratima i ventusima	EL2200 be	Izlozi	12
Prozor trokrilni sa T desno i vent. desno gore	Roplasto 7	Prozori	12
Vrata dvokrilna sa svetl. RP leva M 135	EL2200 be	Vrata	12
(1) Prozor dvokrilni o/n levi #R1_147_L_OV_TRM#	Roplasto 7	Šabloni sa roletnama	11
(1) Prozor jednokrilni o/n desni #R1_195_D_OV_TRM#	Roplasto 7	Šabloni sa roletnama	11
Prozor dvokrilni sa vent. gore O/N levi	EL2200 be	Prozori	12

Time će podaci samog šablona biti učitani u gornju polovinu ekrana i spremni za dopunu panela.

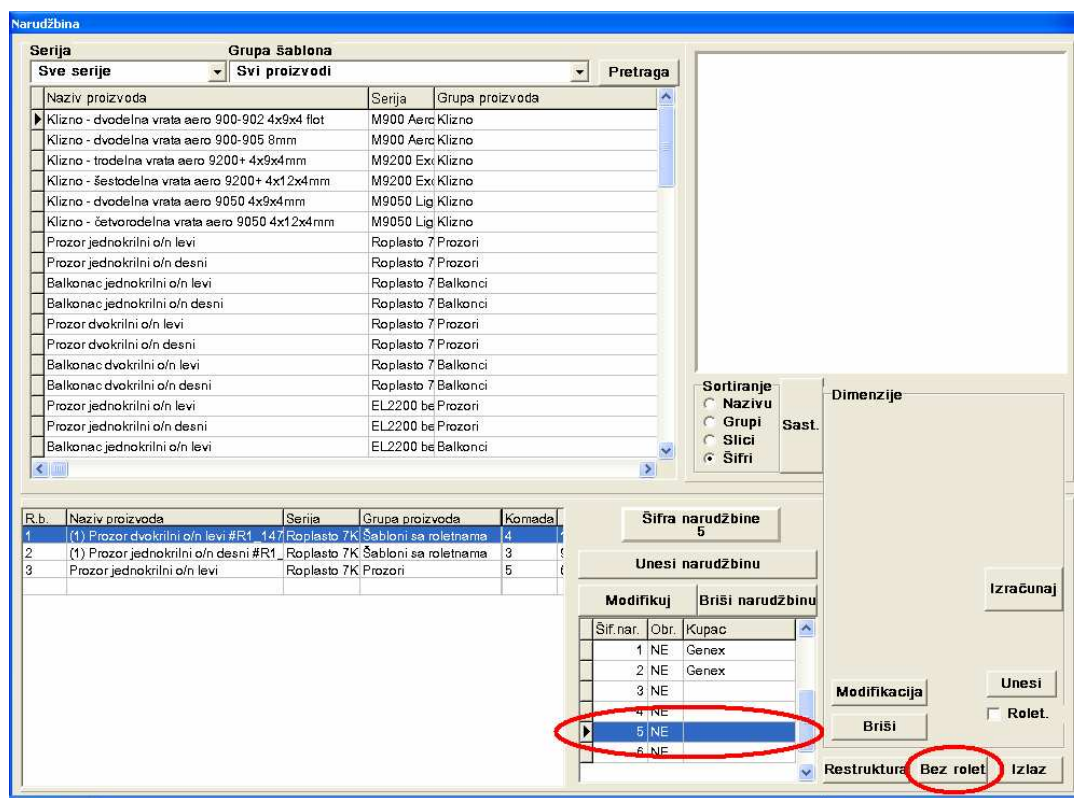
Iz padajuće liste: **Grupa materijala**, vršimo izbor grupe materijala u kojoj se nalaze ukrasni paneli. A zatim i samog panela iz padajuće liste odmah ispod nje. Kada odaberemo panel, neophodno je kliknuti na sliku vrata, na poziciju gde želimo da se panel pojavi. Znak uspeha je pojava cifara u sedam polja levo pri sredini. Nakon čega treba uneti broj 1 u polje **Količina** i stisnuti dugme **Unesi stavku**. Ukoliko ima i drugi panel, postupak izbora sekundarnog panela ponavljamo iz padajuće liste **Nabavni materijal**, klikćemo na sliku ulaznih vrata gde sekundarni panel treba da se pojavi, unosimo količinu jedan i pritiskamo dugme **Unesi stavku**.

Još treba u nazivu proizvoda (vrh, levo) treba dodati oznaku panela, npr M-135, kako bi znali da je taj šablon sa unetim panelom te šifre.

Na posletku, nanetu dopunu ukrasnog/ih panela treba snimiti, pritiskom na dugme **Snimi promene** u dnu desno.

# OPIS DUPLIRANJA PONUDE SA ROLETNAMA U PONUDU BEZ ROLETNI

Ukoliko imamo formiranu ponudu sa roletnama, pripojenim pojedinim šablonima a kupca interesuje koja bi cena ponude bila ako izbacimo roletne, dovoljno je u meniju *Ponude*, klikom izabrati pomenutu ponudu (u donjoj desnoj tabeli svih ponuda) i kliknuti na dugme *Bez rolet*. Prikazano na slici ispod:



Tom operacijom nastaće nova ponuda, u kojoj se nalaze isti otvori (prozori, balkonci) samo, mera proširenih za visinu kutije roletne koja je bila pripojena uz njih i eventualno prošireni za dodatke štokova koji su im bili pripojeni.

Ovo je veoma korisno ukoliko se ponuda sastoji iz dosta pozicija od kojih ima i onih sa roletnama.